

31974L0060

L 38/2

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

1974 2 11

TARYBOS DIREKTYVA

1973 m. gruodžio 17 d.

dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių vidaus įrangą (keleiviui skirtos vietos vidaus dalys, išskyrus vidinius galinio vaizdo veidrodžius, valdymo įtaisų išdėstymą, stogą arba stoglangį, sėdynių atlošus ir galines jų dalis), suderinimo

(74/60/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 100 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

kadangi techniniai reikalavimai, kuriuos motorinės transporto priemonės turi atitikti pagal nacionalines teisės normas, *inter alia*, siejasi su vidaus įtaisais, skirtais keleiviams apsaugoti;

kadangi šie reikalavimai pavienėse valstybėse narėse skiriasi; kadangi dėl to būtina, kad visos valstybės narės arba papildytų, arba vietoje galiojančių jose nuostatų priimtų vienodus reikalavimus ypač siekiant, kad EEB tipo patvirtinimo tvarka, kuri buvo svarstoma 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvoje ⁽³⁾ dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo, galėtų būti taikoma kiekvienam transporto priemonės tipui;

kadangi vidinio galinio vaizdo veidrodžio bendrus reikalavimus nustato 1971 m. kovo 1 d. Tarybos direktyva ⁽⁴⁾ ir taip pat turėtų būti parengti keleiviui skirtos vietos vidaus įtaisų, valdymo įtaisų išdėstymo, stogo, sėdynės atlošo ir jos galinės dalies reikalavimai; kadangi kiti vidaus įtaisų ir saugos diržų bei sėdynių, galvos atramų, vairuotojo apsaugos nuo vairo mecha­nizmo ir valdymo įtaisų išdėstymo reikalavimai bus parengti vėliau;

kadangi nustačius suderintus reikalavimus turi sumažėti rizika motorinių transporto priemonių vairuotojams susižeisti arba tu

priemonių vairuotojai turi patirti ne tokias sunkias traumas ir dėl to tie suderinti reikalavimai užtikrintų kelių eismo saugumą visoje Bendrijoje;

kadangi, jei tai yra techniniai reikalavimai, tikslinga pasinaudoti reikalavimais, kuriuos yra nustatę JTO Europos ekonominė komisija savo Reglamente Nr. 21 („Vienodi transporto priemonių patvirtinimo reikalavimai atsižvelgiant į tų transporto priemonių vidaus įtaisus“), kuris yra pridėtas prie 1958 m. kovo 20 d. Sutarties dėl motorinės transporto priemonės įrangos ir sudėtinųjų dalių patvirtinimo ir abipusio pripažinimo vienodų sąlygų.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Šioje direktyvoje „transporto priemonė“ – tai bet kokia M 1 kategorijos (apibrėžtos 1970 m. vasario 6 d. direktyvoje) motorinė transporto priemonė, skirta naudoti keliuose, turinti bent keturis ratus, kurios didžiausias projektinis greitis viršija 25 km/h.

2 straipsnis

Jokia valstybė narė negali atsisakyti suteikti EEB tipo patvirtinimą arba nacionalinį tipo patvirtinimą transporto priemonei dėl priežasčių, susijusių su tokia transporto priemonių vidaus įranga:

— vidinėmis keleiviui skirtos vietos dalimis, išskyrus vidinį galinio vaizdo veidrodį arba veidrodžius,

⁽¹⁾ OL C 112, 1972 10 27, p. 14.

⁽²⁾ OL C 123, 1972 11 27, p. 32.

⁽³⁾ OL L 42, 1970 2 23, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 68, 1971 3 22, p. 1.

— valdymo įtaisų išdėstymu,

- stogu arba stoglangiu,
 - sėdynių atlošu arba galine jų dalimi,
- jeigu ta įranga atitinka prieduose nurodytus reikalavimus.

3 straipsnis

Jokia valstybė narė negali atsisakyti arba uždrausti parduoti ar įregistruoti, pradėti eksploatuoti arba naudoti bet kokią transporto priemonę dėl priežasčių, susijusių su:

- vidinėmis keleiviui skirtos vietos dalimis, išskyrus vidinį galinio vaizdo veidrodį arba veidrodžius,
 - valdymo įtaisų išdėstymu,
 - stogu arba stoglangiu,
 - sėdynių atlošu arba galine jų dalimi,
- jeigu ta įranga atitinka prieduose nurodytus reikalavimus.

4 straipsnis

Valstybė narė, suteikusi transporto priemonei patvirtinimą, turi imtis visų būtinų priemonių užtikrinti, kad jai būtų pranešta apie bet kokią I priedo 2.2 punkte nurodytą sudėtinės dalies arba techninių charakteristikų modifikavimą. Tos valstybės narės kompetentingos institucijos sprendžia, ar modifikuoto tipo transporto priemonę būtina patikrinti iš naujo ir ar reikia parengti naują ataskaitą. Jeigu tų patikrinimų metu nustatoma, kad nesilaikoma šios direktyvos reikalavimų, atliktam modifikavimui nesuteikiamas EEB tipo patvirtinimas.

5 straipsnis

Pakeitimai, kuriuos būtina priimti, kad priedų reikalavimai būtų derinami su technikos pažanga, priimami pagal 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvos dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimu, derinimo 13 straipsnyje numatytą tvarką.

6 straipsnis

1. Valstybės narės priima nuostatas, kurios, įsigaliojusios per 18 mėnesių nuo pranešimo apie šią direktyvą dienos, įgyvendina šią direktyvą ir nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.
2. Valstybės narės užtikrina, kad teisės aktų tekstai, kuriuos jos priima šios direktyvos taikymo srityje, būtų perduoti Komisijai.

7 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1973 m. gruodžio 17 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
I. NØRGAARD

I PRIEDAS⁽¹⁾

APIBRĖŽIMAI, PARAIŠKOS SUTEIKTI EEB PATVIRTINIMĄ IR TECHNINIAI REIKALAVIMAI

- (1.)
2. APIBRĖŽIMAI
- Šioje direktyvoje:
- (2.1.)
- 2.2. „Transporto priemonės tipas“, atsižvelgiant į keleiviui skirtos vietos vidaus įrangą (išskyrus vidinį (-ius) galinio vaizdo veidrodį (-džius); valdymo įtaisų išdėstymą, stogą arba stoglangį, sėdynių atlošus arba galines jų dalis) – tai motorinės transporto priemonės, kurios nesiskiria tokiais pagrindiniais dalykais:
- 2.2.1. pagrindinių medžiagų, iš kurių pagamintas kėbulas, kontūro linijomis keleiviui skirtoje vietoje;
- 2.2.2. valdymo įtaisų išdėstymu.
- 2.3. „Atskaitos zona“ – tai II priede apibrėžti neįstiklintieji transporto priemonės vidaus paviršiai, į kuriuos gali atsitrengti galva, išskyrus:
- 2.3.1. plotą, kurį apriboja tiesioginė horizontali apskritimo, apibrėžiančio vairuotojo tiesiogiai valdomos vairo mechanizmo dalies išorines ribas, projekcija, kuri pakraštyje praplečiama 127 mm pločio juosta; apačioje tas plotas apribojamas horizontalia plokštuma, liečiančia apatinį vairuotojo tiesiogiai valdomos vairo mechanizmo dalies kraštą, kai ta dalis pasukta taip, kad transporto priemonė tiesia linija važiuotų į priekį;
- 2.3.2. prietaisų skydo paviršiaus dalį, esančią tarp pirmiau minėtame 2.3.1 punkte apibrėžto ploto krašto ir artimiausios vidinės transporto priemonės sienos; apačioje tas plotas apribojamas horizontalia plokštuma, liečiančia apatinį vairuotojo tiesiogiai valdomos vairo mechanizmo dalies kraštą; ir
- 2.3.3. šoninius priekinio stiklo statramsčius.
- 2.4. „Prietaisų skydo lygis“ – tai linija, nubrėžta per taškus, kuriuose prietaisų skydą liečia vertikalios to skydo liestinės.
- 2.5. „Stogas“ – tai viršutinė transporto priemonės dalis, prasidedanti nuo priekinio stiklo viršutinio krašto ir pasibaigianti prie galinio lango viršutinio krašto, kuri šonuose apribota viršutine šoninių sienų rėmo dalimi.
- 2.6. „Diržo linija“ – tai linija, sutampanti su transporto priemonės šoninių langų apatiniu regimuoju kontūru.
- 2.7. „Transporto priemonė nuimamu viršumi“ – tai transporto priemonė, kuri tam tikrais atvejais virš diržo linijos gali neturėti jokios standžios sudėtinės konstrukcijos dalies, išskyrus priekinio lango statramsčius arba vamzdinio karkaso (-ų), apsaugančio (-ių) vairuotoją, kai apvirsta transporto priemonė.
- 2.8. „Transporto priemonė atitraukiamu stogu“ – tai transporto priemonė, kurios stogą arba tik jo dalį galima atitraukti atgal arba nuimti, paliekant sudėtinės konstrukcijos dalis, esančias virš diržo linijos.
3. PARAIŠKA PATVIRTINTI EEB TIPĄ
- 3.1. Paraišką patvirtinti transporto priemonės tipą įteikia transporto priemonės gamintojas arba igaliotasis jo atstovas.

⁽¹⁾ Priedų tekstas iš esmės atitinka Jungtinių Tautų organizacijos Europos ekonomikos komisijos reglamento Nr. 21 priedų tekstą; pirmiausiai sutampa skirstymas punktais; dėl to, kai reglamento Nr. 21 kuris nors straipsnis neatitinka tokio pat šios direktyvos punkto, tokio straipsnio numeris skirtas naudoti oficialiai nurodomas skliausteliuose.

- 3.2. Su paraiška įteikiama po tris toliau paminėtų dokumentų egzempliorius ir nurodoma tokia informacija:
- išsamus transporto priemonės tipo aprašymas atsižvelgiant į pirmiau minėtame 2.2 punkte nurodytas detales;
 - keleiviui skirtos vietos fotografija arba trimatis tos vietos vaizdas;
 - turi būti nurodyti transporto priemonės identifikavimo skaičiai ir (arba) simboliai.
- 3.3. Techninės priežiūros centrui, atsakingam už bandymų atlikimą, turi būti pateikta:
- 3.3.1. gamintojo nuožiūra: arba tipo, kuris turi būti patvirtintas, reikalavimus atitinkanti pavyzdinė transporto priemonė, arba transporto priemonės sudėtinės dalys, kurios yra svarbios atliekant šioje direktyvoje nurodytus patikrinimus ir bandymus; ir
- 3.3.2. pirmiau minėto techninės priežiūros centro prašymu: tam tikros sudėtinės dalys ir tam tikri naudotų medžiagų bandiniai.
- (4.)
5. TECHNINIAI REIKALAVIMAI
- 5.1. **Priekinės vidinės sudėtinės dalys keleiviui skirtoje vietoje virš prietaisų skydo, priešais priekinės sėdynės H taškus, išskyrus šonines duris.**
- 5.1.1. Pirmiau minėtame 2.3 punkte nurodytoje atskaitos zonoje neturi būti jokio pavojingo grublėtumo arba aštrių briaunų, kurie galėtų padidinti riziką, kad keleivis bus rimtai sužalotas. Tos sudėtinės dalys, toliau nurodytos 5.1.2–5.1.6 punktuose, laikomos atitinkančiomis reikalavimus, jeigu jos atitinka tų punktų reikalavimus.
- 5.1.2. Atskaitos zonoje esančios transporto priemonės sudėtinės dalys – tai energiją sklaidančios sudėtinės dalys, kaip nurodyta III priede, išskyrus ne prietaisų skydo ir arčiau kaip 10 cm nuo įstiklintųjų paviršių esančias sudėtinės dalis. Į atskaitos zonoje esančias sudėtinės dalis, kurios atitinka abi toliau nurodytas sąlygas, neatsižvelgiama:
- jeigu bandymo, atliekamo pagal III priedo reikalavimus, metu švytuoklė atsitrenkia į sudėtinės dalis, esančias už atskaitos zonos, ir
 - jeigu išbandytinos sudėtinės dalys padedamos arčiau kaip 10 cm nuo sudėtinių dalių, į kurias švytuoklė atsitrenkia ne atskaitos zonoje, kai šis atstumas išmatuojamas atskaitos zonos paviršiuje,
- visi metaliniai atraminiai įtaisai neturi kyšančių briaunų.
- 5.1.3. Apatinė prietaisų skydo briauna, jeigu ji neatitinka pirmiau minėtame 5.1.2 punkte nurodytų reikalavimų, suapvalinama taip, kad kreivio spindulys būtų ne mažesnis kaip 19 mm.
- 5.1.4. Iš standžios medžiagos pagamintų jungiklių, mygtukų ir t. t., kurie virš prietaisų skydo yra išsikišę per 3,2–9,5 mm (ta kyšanti jų dalis išmatuota pagal V priede aprašytą metodą), skerspjūvio plotas, išmatuotas 2,5 mm atstumu nuo toliausiai išsikišusio taško, yra ne mažesnis kaip 2 cm² ir tų jungiklių, mygtukų ir t. t. kreivio spindulys yra ne mažesnis kaip 2,5 mm.
- 5.1.5. Jeigu virš prietaisų skydo tos sudėtinės dalys išsikišusios daugiau kaip 9,5 mm, jos suprojektuojamos ir pagaminamos taip, kad veikiamos išilgine horizontalia 37,8 daN jėga, kurią perduoda ne didesnio kaip 50 mm skersmens tvoklė plokščiu galu, tos dalys galėtų įsitraukti į prietaisų skydą taip, jog jos nekyšotų daugiau kaip 9,5 mm arba jog tos dalys galėtų atsijungti; pastaruoju atveju nelieka didesnių kaip 9,5 mm pavojingų iškyšų; ne didesniu kaip 6,5 mm atstumu nuo toliausiai išsikišusio taško skerspjūvio plotas yra ne mažesnis kaip 6,50 cm².

- 5.1.6. Jei tai yra iškyša, sudaryta iš sudėtinės dalies, pagamintos iš neketos medžiagos, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50 ir kuri pritvirtinta prie kietos atramos, 5.1.4 ir 5.1.5 punktų reikalavimai taikomi tik kietai atramai.
- 5.2. **Priekinės vidaus dalys keleiviui skirtoje vietoje, po prietaisų skydu ir priešais priekinės sėdynės H taškus, išskyrus šonines duris ir pedalus**
- 5.2.1. Sudėtinės dalys, kurioms taikomi 5.2 punkto reikalavimai, išskyrus pedalus ir jų pritvirtinimo įtaisus bei tas sudėtinės dalis, prie kurių negalima prisiliesti VI priede aprašytu įtaisu ir su kuriomis tuo įtaisu negalima atlikti tame priede aprašytų veiksmų, atitinka pirmiau minėtų 5.1.4 ir 5.1.6 punktų reikalavimus.
- 5.2.2. Rankinio stabdžio valdymo įtaisais, jeigu tas įtaisas pritvirtintas prietaisų skyde arba po juo, pritvirtinamas taip, kad tuo prietaisu išjungus stabdį, transporto priemonės keleivis neatsitrenktų į stabdžio valdymo įtaisą tada, jeigu transporto priemonė priekine dalimi susidurtų su kliūtimi. Jeigu tos sąlygos nesilaikoma, rankinio stabdžio valdymo įtaiso viso paviršiaus plotas atitinka toliau paminėto 5.3.2.3 punkto reikalavimus.
- 5.2.3. Lentynos ir kitos panašios detalės projektuojamos ir pritvirtinamos taip, kad jų atramos būtų be jokių kyšančių briaunų ir kad jos atitiktų tokią vieną ar kitą sąlygą:
- 5.2.3.1. Lentynų ir kitų panašių detalių dalis, atkreipta į transporto priemonės vidų – tai ne aukštesnis kaip 25 mm paviršius, kurio suapvalintų briaunų kreivio spindulys ne mažesnis kaip 3,2 mm. Tas paviršius padengiamas III priede apibrėžta energiją sklaidančia medžiaga, kuri išbandoma pagal tame pačiame priede nurodytą tvarką; smūginė apkrova veikia horizontalia išilgine kryptimi.
- 5.2.3.2. Lentynos ir kitos panašios detalės, veikiamos į priekį nukreipta horizontalia išilgine 37,8 daN jėga, perduodama 110 mm skersmens cilindro, kurio ašis yra vertikali, atsiskiria nuo pritvirtinimo įtaisų, sulūžta, gerokai deformuojasi arba pasislenka atgal taip, kad lentynos kraštai dėl savo savybių nepasidarytų pavojingi. Jėga nukreipiama į stipriausią lentynų arba kitos panašios detalės dalį.
- 5.2.4. Jeigu aptariamoms detalėms turi iš medžiagos, kurios kietumas, kai ta medžiaga pritvirtinama prie standžios atramos, pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, pagamintą sudėtinę dalį, taikomi pirmiau minėti reikalavimai, išskyrus III priede nurodytus reikalavimus dėl energijos sugerties.
- 5.3. **Kita vidaus įranga keleiviui skirtoje vietoje, priešais skersinę plokštumą, kertančią manekeno, pasodinto į galines sėdynes, liemens atskaitos liniją**
- 5.3.1. *Taikymo sritis*
- Toliau paminėtame 5.3.2 punkte nurodyti reikalavimai taikomi valdymo rankenėlėms, svirtims ir mygtukams ir visiems kyšantiems daiktams, kurie nenurodyti pirmiau minėtuose 5.1 ir 5.2 punktuose.
- 5.3.2. *Reikalavimai*
- Jeigu 5.3.1 punkte nurodytos detalės pritvirtintos taip, kad transporto priemonės keleiviai į jas gali atsitrenkti, tada jos turi atitikti 5.3.2.1–5.3.4 punktų reikalavimus. Jeigu į tas detales gali atsitrenkti 165 mm skersmens rutulys ir jeigu jos yra virš priekinių sėdynių H taško bei priešais skersinę transporto priemonės atskaitos liniją, nustatomą manekeno pasodinus į galinę sėdynę, ir už 2.3.1 ir 2.3.2 punktuose apibrėžtų zonų ribų, tada tariama, kad laikomasi tų reikalavimų.

- 5.3.2.1. Pirmiau minėtų detalių paviršius baigiasi apvaliomis briaunomis, kurių kreivio spindulys ne mažesnis kaip 3,2 mm.
- 5.3.2.2. Valdymo rankenėlės ir mygtukai suprojektuojami ir pritvirtinami taip, kad veikiami į priekį nukreiptos išilginės horizontalios 37,8 daN jėgos, toliausiai išsikišusi tų įtaisų iškyša būtų sumažinta taip, jog ji nuo skydo paviršiaus būtų nutolusi ne daugiau kaip 25 mm, arba tie įtaisai atsijungtų ar sulinktų; pastaraisiais dviem atvejais nelieka jokių pavojingų iškyšų. Tačiau stiklo kėliklio rankenėlės iš plokštės paviršiaus gali kyšoti 35 mm.
- 5.3.2.3. Rankinio stabdžio valdymo įtaiso, kai tas stabdys išjungtas, ir pavarų perjungimo svirtelės, kai ja įjungtama bet kokia priekinė pavara, išskyrus tuo atveju, kai tie valdymo įtaisai perjungiami taip, kad jie atsiduria 2.3.1 ir 2.3.2 punktuose apibrėžtose zonomis ir po horizontalia plokštuma, kertančia priekinių sėdynių H tašką, esančiomis zonomis, viso paviršiaus plotas yra bent 6,5 cm², kai tas skerspjūvio plotas išmatuotas statmenai išilginei horizontaliai kryptiai ne didesniu kaip 6,5 mm atstumu nuo toliausiai išsikišusios dalies, kreivio spindulys yra ne mažesnis kaip 3,2 mm.
- 5.3.3. 5.3.2.3. punkto reikalavimai netaikomi prie grindų pritvirtinto rankinio stabdžio valdymo įtaisams, jeigu tų įtaisų rankenėlės, kai jie išjungti, aukštis mažesnis už atstumą iki horizontalios plokštumos, kertančios H tašką (žr. IV priedą).
- 5.3.4. Kitiems transporto priemonės įrangos įtaisams, pavyzdžiui, sėdynės kreipiamosioms, įrangai, kuria reguliuojamos horizontalios arba vertikalios sėdynės dalys, įtaisams, kuriais nustatomas saugos diržų įtraukimas ir t. t., netaikomos jokios pirmiau minėtos nuostatos, jeigu tie įtaisai yra po horizontalia plokštuma, kertančia kiekvienos sėdynės H tašką, net ir tuo atveju, kai keleivis į tuos įtaisus galėtų atsitrengti.
- 5.3.5. Jeigu aptariamieji įtaisai turi sudėtinę dalį, pagamintą iš neketos medžiagos, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, ir kuri pritvirtinta prie standžios atramos, pirmiau minėti reikalavimai taikomi tik standžiai atramai.
- 5.4. **Stogas**
- 5.4.1. *Taikymo sritis*
- 5.4.1.1. Toliau nurodyti 5.4.2 punkto reikalavimai taikomi vidiniam stogo paviršiui.
- 5.4.1.2. Tačiau tie reikalavimai netaikomi toms stogo dalims, į kurias negali atsitrengti 165 mm skersmens rutulys.
- 5.4.2. *Reikalavimai*
- 5.4.2.1. Stogo vidinio paviršiaus dalyje, esančioje virš keleivių arba priešais juos, neturi būti pavojingo grublėtumo arba aštrių briaunų, nukreiptų atgal ar į apačią. Kyšančių dalių plotis yra ne mažesnis negu tų dalių iškyšų, nukreiptų į apačią, ilgis ir briaunų kreivio spindulys ne mažesnis kaip 5 mm. Ypač atkreiptinas dėmesys, kad standūs stogo strypeliai arba briaunos į apačią nekyšotų daugiau kaip 19 mm, ir jie turi būti aptakūs kaip aprašyta V priede.
- 5.4.2.2. Jeigu stogo strypeliai ir briaunos neatitinka 5.4.2.1 punkto reikalavimų, jie turi būti uždengti energiją sklaidančia medžiaga, nurodyta III priede.
- 5.5. **Stoglangis**
- 5.5.1. *Reikalavimai*
- 5.5.1.1. Pateikti toliau ir pirmiau minėto 5.4 punkto reikalavimai dėl stogo taikomi stoglangiui, kai jis yra uždarytas.

- 5.5.1.2. Be to, atidarymo ir valdymo įtaisai:
- yra suprojektuoti ir pritvirtinti taip, kad kiek galima būtų užkirsta galimybė, jog jie suveiks savaime;
- 5.5.1.2.2. jeigu įmanoma, yra aptakūs kaip aprašyta V priede, jų paviršiai baigiasi apvaliomis briaunomis, kreivio spindulys ne mažesnis kaip 5 mm;
- 5.5.1.2.3. kai tie valdymo įtaisai įjungti į pradinę padėtį, jie išsidėsto tokiuose plotuose, į kuriuos neatsitrenkia 165 mm skersmens rutulys. Jeigu negalima laikytis tos sąlygos, į pradinę padėtį perjungti atidarymo ir valdymo įtaisai lieka įtraukti arba jie yra suprojektuoti ir pritvirtinti taip, kad tuos įtaisus veikiant 37,8 daN jėgos smūgine apkrova, apibrėžta III priede, kuri yra galvą imituojančio maketo trajektorijos liestinė, atidarymo ir valdymo įtaisų V priede aprašyta iškyša sumažinama ne daugiau kaip iki 25 mm nuo paviršiaus, prie kurio ta iškyša pritvirtinta, arba įtaisai atsijungia; pastaruoju atveju nelieka jokių pavojingų iškyšų.
- 5.6. **Transporto priemonės nuimamu viršumi ir transporto priemonės atitraukiamu stogu**
- 5.6.1. Transporto priemonės nuimamu viršumi statramsčio viršaus apačia ir priekinio lango viršus atitinka 5.4 punkto reikalavimus.
- 5.6.2. Transporto priemonėms atitraukiamu stogu taikomi 5.5 punkto reikalavimai, kurie yra taikomi transporto priemonėms, kuriose įrengtas stoglangis.
- 5.7. **Galinės sėdynių dalys**
- 5.7.1. *Reikalavimai*
- 5.7.1.1. Sėdynių galinių dalių paviršius nėra pavojingai grublėtas arba jis neturi aštrių briaunų, galinčių padidinti pavojų keleiviams susižeisti ar dėl kurių tie keleiviai gali būti sunkiau sužaloti.
- 5.7.1.2. Išskyrus 5.7.1.2.1, 5.7.1.2.2 ir 5.7.1.2.3 punktuose numatytais atvejais, ta priekinės sėdynės atlošo dalis, kuri laikytina neįstiklintuoju transporto priemonės vidaus paviršiumi, į kurį gali atsitrenkti galva ir kuris apibrėžtas II priede – tai energiją sklaidanti dalis, kaip nurodyta III priede. Jeigu neįstiklintasis transporto priemonės vidaus paviršius, į kurį gali atsitrenkti galva, nėra nustatomas, priekinės sėdynės, jeigu jas galima reguliuoti, patraukiamos į galinę transporto priemonę vairuojančio vairuotojo padėtį, sėdynių atlošai pakreipiami taip, kad jų polinkio kampas kiek galima labiau atitiktų 25°, jeigu gamintojas nėra nurodęs kitaip.
- 5.7.1.2.1. Jei tai yra atskirosios priekinės sėdynės, neįstiklintojo transporto priemonės vidaus paviršiaus, į kurį gali atsitrenkti galva, galinė zona iš abiejų sėdynės vidurinės linijos pusių viršutinėje galinėje sėdynės atlošo dalyje padidinama 10 cm.
- 5.7.1.2.1. bis ⁽¹⁾ Jei tai yra sėdynės su pritvirtintomis galvos atramomis, kiekvieno bandymo metu tos atramos nuleidžiamos į žemiausią padėtį ir jos sutampa su tašku, esančiu vertikaloje linijoje, kertančioje galvos atramos vidurį.
- 5.7.1.2.1. ter ⁽¹⁾ Jei tai yra sėdynė, skirta pritvirtinti kelių tipų transporto priemonėse, neįstiklintasis transporto priemonės vidaus paviršius, į kurį gali atsitrenkti galva, nustatomas pagal transporto priemonę, kurios galinė transporto priemonę vairuojančio vairuotojo padėtis, palyginti su kiekvienu aptariamomis transporto priemonės tipu, yra mažiausiai tinkama; tokiu būdu nustatytas neįstiklintasis transporto priemonės vidaus paviršius, į kurį gali atsitrenkti galva, laikomas atitinkančiu ir kitų transporto priemonės tipų tokį paviršių.
- 5.7.1.2.2. Jei tai yra priekinės daugiavietės neišardomos sėdynės, neįstiklintasis transporto priemonės vidaus paviršius, į kurį gali atsitrenkti galva – tai paviršius, esantis tarp išilginių vertikalių plokštumų 10 cm į išorę nuo kiekvienos numatytos kraštinės sėdimosios vietos. Neišardomos sėdynės kiekvienos kraštinės sėdimosios vietos vidurinę liniją nurodo gamintojas.
- 5.7.1.2.3. Neįstiklintajame transporto priemonės vidaus paviršiuje, į kurį gali atsitrenkti galva ir kuris yra už 5.7.1.2.1 a ir b ir 5.7.1.2.2 punktuose nurodytų ribų, sėdynės rėmo dalys yra prikėšamos kamšalo tam, kad į jas tiesiogiai neatsitrenktų galva, ir tuose paviršiuose kreivio spindulys yra bent 5 mm. Tos dalys turi atitikti III priede tiksliai apibrėžtus energijos išsklaidymo reikalavimus.

⁽¹⁾ Šie punktai neįtraukti į Reglamentą Nr. 21.

- 5.7.2. Jeigu sėdynių, galvos atramų ir jų atramų tose vietose, į kurias galima atsitrengti, yra sudėtinių dalių, padengtų nekieta medžiaga, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, pirmiau minėti reikalavimai, išskyrus III priede nustatytuosius dėl energijos išsklaidymo, taikomi tik standžioms dalims. Tie reikalavimai netaikomi galinėms sėdynėms, pasuktoms į šoną arba atgal bei sėdynėms, suglaustoms atlošais.
- 5.8. 5 punkto reikalavimai taikomi tokiems ankstesniuose punktuose nepaminėtiems įtaisams, į kuriuos, kaip apibrėžta įvairiuose 5.1–5.7 punktų reikalavimuose ir atsižvelgiant į tų įtaisų padėtį transporto priemonėje, gali atsitrengti keleiviai. Jeigu tokios sudėtinės dalys pagamintos iš nekieta medžiagos, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50 ir jos pritvirtintos prie standžių atramų, minėti reikalavimai taikomi tik toms atramoms.
- (6.)
- (7.)
- (8.)
- (9.)
-

II PRIEDAS

NEJSTIKLINTOJO TRANSPORTO PRIEMONĖS VIDAUS PAVIRŠIAUS, Į KURĮ GALI ATSTITRENKTI GALVA, NUSTATYMAS

1. Neįstiklintasis transporto priemonės vidaus paviršius, į kurį gali atsitrenkti galva – tai visi neįstiklintieji transporto vidaus paviršiai, prie kurių gali prisiliesti 165 mm skersmens rutulio formos galva, sujungta su matavimo prietaisu, kurio matmenis nuo šlaunies sukinėjimo taško iki galvos viršaus galima nuolatos reguliuoti nuo 736 mm iki 840 mm.
2. Pirmiau minėtas paviršius turi būti nustatytas taikant tokią tvarką arba jai lygiaverčiu brėžiniu:
 - 2.1. Matavimo prietaisas ant kiekvienos sėdimosios vietos, kurią yra nurodęs gamintojas, padedamas taip, kad to prietaiso sukimosi taškas būtų:
 - 2.1.1. jei tai yra pavažomis slankiojančios reguliuojamos sėdynės
 - 2.1.1.1. H taške, žr. IV priedą; ir
 - 2.1.1.2. taške, horizontalia kryptimi esančiame 127 mm už H taško ir tokia aukštyje, kuriame H taškas atsiduria, kai prietaiso sukimosi taškas į priekį patraukiamas 127 mm arba nustatomas 19 mm aukštyje;
 - 2.1.2. jei tai yra pavažomis neslankiojančios sėdynės: atitinkamos sėdynės H taške.
 - 2.2. Žemiau apatinio priekinio lango krašto ir priešais H tašką esančių visų susidūrimo vietų atstumai, kuriuos, atsižvelgiant į vidinius transporto priemonės matmenis, galima išmatuoti bandymo prietaisu, išmatuojami nuo prietaiso sukimosi taško iki galvos viršaus.
 - 2.3. Jeigu vertikalų prietaisą nustačius pagal pirmiau nurodytus apribojimus jis neliečia transporto priemonės vidaus paviršiaus, galimos matavimo prietaiso ir to paviršiaus lietimosi vietos nustatomos matavimo prietaisą pagal visus vertikalios plokštumos lankus palenkiant į priekį ir žemyn ne daugiau kaip 90° nuo vertikalios plokštumos, statmenos išilginei vertikaliai transporto priemonės plokštumai ir kertančios H tašką.
3. „Susidūrimo vieta“ – tai tokia vieta, kurioje prietaiso galva susiduria su transporto priemonės vidaus detalėmis. Prietaiso galva į apačią negali nusileisti daugiau kaip iki tokios vietos, kurioje ta galva liečia horizontalią plokštumą, esančią 25,4 mm virš H taško.

III PRIEDAS

TVARKA, PAGAL KURIAŲ BANDYMAS ATLIEKAMAS SU ENERGIJĄ IŠSKLAIDANČIOMIS MEDŽIAGOMIS

1. BANDYMO PRIETAISO NUSTATYMAS IR BANDYMO ATLIKIMO TVARKA

1.1. Nustatymas

1.1.1. Energiją išskleidanti medžiaga pritvirtinama ir išbandoma ant konstrukcijos atramos, kuria ta medžiaga turi būti pritvirtinta transporto priemonėje. Geriausia, kad bandymą būtų galima atlikti, jeigu yra tokia galimybė, medžiagą pritvirtinus prie korpuso. Konstrukcijos dalis arba korpusas prie bandymo stendo stipriai pritvirtinami taip, kad veikiami smūginės apkrovos konstrukcijos dalis arba korpusas nepasislinktų.

1.1.2. Tačiau, jeigu paprašo gamintojas, medžiagą galima pritvirtinti prie įtaiso, kuris imituotų tos medžiagos pritvirtinimo būdą transporto priemonėje, jeigu „įtaiso-sudėtinės dalies“ konstrukcijos geometrinis išdėstymas yra toks pats kaip tikrosios „konstrukcijos sudėtinės atraminės dalies“ ir tos „įtaiso-sudėtinės dalies“ konstrukcijos standumo laipsnis ne mažesnis, o gebėjimas išsklaidyti energiją – ne didesnis kaip tikrosios konstrukcijos.

1.2. Bandymo prietaisas

1.2.1. Bandymo prietaisas yra sudarytas iš švytuoklės, kurios sukimosi ašis įstatyta į rutulinius guolius, o švytuoklės perskaičiuota masė jos smūgio centre – 6,8 kg⁽¹⁾. Apatinė švytuoklės dalis – tai 165 mm standi galvos formos detalė, kurios centras sutampa su švytuoklės smūgio centru.

1.2.2. Galvos formos detalė turi 2 deselerometrus ir greičio matuoklį. Visi tie įtaisai gali išmatuoti vertes poveikio kryptimi.

1.3. Registravimo įtaisai

Taikomi tokie registravimo įtaisai, kad jais atliekamų matavimų tikslumas būtų toks:

1.3.1. Pagreitis:

— tikslumas: $\pm 5\%$ tikrosios vertės

— dažnio charakteristika: iki 1000 Hz,

— jautris skersinės ašies kryptimi: $< 5\%$ nuo žemiausio skalės taško.

1.3.2. Greitis:

— tikslumas: $\pm 2,5$ tikrosios vertės,

— jautris: 0,5 km/h.

1.3.3. Įspaudai, kuriuos galvos formos detalė palieka išbandomosiose dalyse:

— tikslumas: $\pm 5\%$ tikrosios vertės,

— jautris: 1 mm.

⁽¹⁾ Pastaba. Perskaičiuotos švytuoklės masės „m_r“ ir visos švytuoklės masės santykis, kai atstumas tarp smūgio centro ir sukimosi ašies – „a“, o atstumas tarp sunkio centro ir sukimosi ašies – „l“, apskaičiuojamas pagal formulę:

$$m_r = m \frac{l}{a}$$

1.3.4. Laiko registravimas:

- laiko matuokliai tinkami, kad jais būtų galima užregistruoti visą vyksmo trukmę ir kad jų rodmenų atskaitos tikslumas būtų tūkstantoji sekundės dalis,
- pastaba apie smūgio pradžią tuo momentu, kai galvos formos detalė susiduria su išbandomąja dalimi, įrašoma į užregistruotus duomenis, naudojamus bandymo rezultatams įvertinti.

1.4. **Bandymo atlikimo tvarka**

- 1.4.1. Kiekviename išbandytino paviršiaus taške, kurį veikia smūginė apkrova, tos apkrovos veikimo kryptis – tai matavimo prietaiso galvos formos detalės trajektorijos, aprašytos II priede, liestinė.
- 1.4.2. Jeigu kampas tarp smūginės apkrovos krypties ir statmens, nuleisto į tą paviršiaus tašką, kurį veikia smūginė apkrova, yra 5° arba mažesnis, bandymas atliekamas taip, kad švytuoklės smūgio centro trajektorijos liestinė sutaptų su 1.4.1 punkte apibrėžta kryptimi. Galvos formos detalė į išbandomąją dalį trenkiasi $24,1 \text{ km/h}$ greičiu: tas greitis detalei suteikiamas taikant tik varomąją energiją arba papildomą vartuvą.
- 1.4.3. Jeigu kampas tarp smūginės apkrovos krypties ir statmens, nuleisto į tą paviršiaus tašką, kurį veikia smūginė apkrova, yra didesnis kaip 5° , bandymas atliekamas taip, kad švytuoklės smūgio centro trajektorijos liestinė sutaptų su statmeniu, nuleistu į smūginės apkrovos tašką. Tada bandymo metu taikomas greitis sumažinamas iki įprastos greičio, nurodyto 1.4.2 punkte, dedamosios vertės.

2. REZULTATAI

Pagal pirmiau aprašytą tvarką atliekant bandymus, galvos formos detalės 80 g stabdymo trukmė nėra ilgesnė kaip 3 milisekundės. Taikomas stabdymo tempas – tai dviejų deselerometrų rodmenų vidurkis.

3. LYGIAVERTĖ BANDYMO ATLIKIMO TVARKA

- 3.1. Leidžiama taikyti lygiavertę bandymo atlikimo tvarką, jeigu pagal ją galima gauti pirmiau minėtame 2 skirsnyje nurodytus rezultatus.
- 3.2. Asmuo, taikantis kitus, o ne 1 skirsnyje nurodytus bandymo atlikimo būdus, įrodo, kad jo taikomas bandymo atlikimo būdas yra lygiavertis nurodytajam.

IV PRIEDAS

TVARKA H TAŠKUI NUSTATYTI IR SANTYKINEI R IR H TAŠKŲ PADĖČIAI PATIKRINTI

1. APIBRĖŽIMAI

- 1.1. H taškas, nurodantis keleivio, sėdinčio keleiviui skirtoje vietoje, padėtį – tai žmogaus kūno, kurį atstoja manekenas, kojos, sujungtos su liemeniu, lankstymosi teorinės ašies tęsinys išilginiame vertikaloje plokštumoje.
- 1.2. R taškas, kitaip „sėdynės atskaitos taškas“ – tai projektuojant gamintojo taikytas atskaitos taškas:
 - 1.2.1. nustatantis kiekvienos sėdynės, kurią yra numatęs gamintojas, įprastą galinę transporto priemonę vairuojančio vairuotojo arba keleivio padėtį;
 - 1.2.2. kurio koordinatės yra nustatytos atsižvelgiant į projektuojamos transporto priemonės konstrukciją;
 - 1.2.3. atitinkantis centrą, kuriame lankstosi su žmogaus liemeniu sujungta šlaunis (H tašką).

2. TAŠKŲ NUSTATYMAS

- 2.1. Kiekvienos sėdynės, kurią yra numatęs transporto priemonės gamintojas, nustatomas H taškas. Kai toje pačioje eilėje stovinčias sėdynes galima laikyti panašiomis (daugiavietė neišardoma sėdynė, vienodos sėdynės ir t. t.), kiekvienos sėdynių eilės nustatomas tik vienas H taškas, toliau 3 dalyje aprašytas manekenas pasodinamas į tokią vietą, kuri laikoma pavyzdine eilės vieta. Ta vieta – tai:
 - 2.1.1. jei tai yra priekinė eilė: vairuotojo sėdynė;
 - 2.1.2. jei tai yra galinė (-ės) eilė (-ės): kraštinė sėdynė.
- 2.2. Nustatant H tašką, atitinkama sėdynė pastatoma galiniame įprastoje padėtyje, kurią gamintojas yra numatęs transporto priemonę vairuojančiam vairuotojui arba keleiviui, sėdynės atlošas, jeigu jį galima reguliuoti, užfiksuojamas tokioje padėtyje, kuri, atsižvelgiant į toliau 3 punkte aprašyto manekeno vertikalią atskaitos liniją, kiek galima labiau atitiktų 25° kampu atgal atlenktą atlošą, jeigu gamintojas nėra nurodęs kitaip.

3. MANEKENO APRAŠYMAS

- 3.1. Naudojamas trimatis manekenas, atitinkantis suaugusio vidutinio ūgio vyro masę ir formą. Toks manekenas pateiktas šio priedo priedėlio 1 ir 2 paveiksluose.
- 3.2. Manekenas sudarytas iš:
 - 3.2.1. dviejų sudėtinių dalių: viena imituoja nugarą, o kita – kūno apačią, kurios lankstosi apie ašį, atitinkančią liemens ir šlaunies lankstymosi ašį. Pratęsus šią ašį iki manekeno krašto, nustatomas manekeno H taškas;
 - 3.2.2. dviejų sudėtinių dalių, imituojančių kojas ir lanksčiai sujungtų su sudėtine dalimi, imituojančia kūno apačią;
 - 3.2.3. dviejų sudėtinių dalių, imituojančių pėdą, kuri su koja sujungta lanksčiomis jungtimis, imituojančiomis kulkšnis;
 - 3.2.4. be to, sudėtinė dalis, imituojanči apatinę kūno dalį, turi turėti gulsčiuoką, pagal kurią būtų galima patikrinti skersinę tos dalies padėtį.
- 3.3. Kūno dalies svoriai atitinkamose vietose, atitinkančiose tam tikrus sunkio centrus, pritvirtinami tam, kad bendra manekeno masė būtų maždaug 75,6 kg. Skirtingų svorių detalės nurodytos šio priedo priedėlio 2 paveikslu lentelėje.

4. MANEKENO PARUOŠIMAS

Trimatis manekenas paruošiamas taip:

- 4.1. Transporto priemonė pastatoma ir sėdynės sureguliuojamos taip, kaip pirmiau nurodyta 2.2 punkte.
- 4.2. Išbandytina sėdynė užklojama medžiaga, kad toje sėdynėje būtų lengviau teisingai pasodinti manekeną.
- 4.3. Manekenas pasodinamas ant atitinkamos sėdynės, jo sulenkimo ašis yra statmena transporto priemonės išilginei simetrijos plokštumai.
- 4.4. Manekeno pėdos pastatomos:
 - 4.4.1. jei tai yra priekinės sėdynės: taip, kad gulsčiukas, kuriuo patikrinama, ar apatinė manekeno dalis nustatyta skersine kryptimi, sutaptų su horizontale;
 - 4.4.2. jei tai yra galinės sėdynės: pėdos kiek galima pastatomos taip, kad jos liestų priekines sėdynes. Jeigu tokioje padėtyje pėdos remiasi į skirtinguose lygiuose esančias grindų dalis, pėda, kuri pirmoji prisiliečia prie priekinės sėdynės, laikoma atskaitos tašku, o kita pėda pastatoma taip, kad gulsčiukas, kuriuo patikrinama, ar apatinė manekeno dalis nustatyta skersine kryptimi, sutaptų su horizontale;
 - 4.4.3. jeigu nustatomas vidurinės sėdynės H taškas, kiekviena pėda padedama iš vienos iškyšos pusės.
- 4.5. Svoriai pakabinami ant šlaunų, apatinės manekeno dalies skersinis gulsčiukas nustatomas horizontaliai ir svoriai užkabinami ant apatinės manekeno dalies.
- 4.6. Manekeną patraukus už strypo, apie kurį sukasi manekeno keliai, manekenas atitraukiamas nuo sėdynės atlošo ir atlošas palenkiamas į priekį. Manekenas vėl pasodinamas ant transporto priemonės sėdynės ir stumiamas atgal tol, kol jis išsiremia į atlošą, tada galinė manekeno dalis vėl prispaudžiama prie sėdynės atlošo.
- 4.7. Manekenas du kartus veikiamas horizontalia 10 ± 1 daN jėga. Jėgos veikimo kryptis ir vieta priedėlio 2 paveiksle pažymėti juoda strėle.
- 4.8. Svoriai pakabinami dešinėje ir kairėje pusėje, o paskui – prie liemens. Skersinis manekeno gulsčiukas nustatomas horizontaliai.
- 4.9. Skersine kryptimi manekenas nustatomas horizontaliai, galinė jo dalis lenkiama į priekį tol, kol prie liemens prikabinami svoriai atsiduria virš H taško tam, kad tarp galinės manekeno dalies ir sėdynės atlošo nebūtų jokios trinties.
- 4.10. Galinė manekeno dalis atsargiai stumiama atgal tam, kad jo nustatymas būtų užbaigtas: skersinis manekeno gulsčiukas turi būti horizontalus. Jeigu tas gulsčiukas horizontaliai nenustatytas, pirmiau aprašyti veiksmai pakartojami.

5. REZULTATAI

- 5.1. Kai manekenas paruoštas taip, kaip aprašyta pirmiau minėtame 4 punkte, transporto priemonės atitinkamos sėdynės H taškas – tai manekeno H taškas.
- 5.2. Visos H taško koordinatės išmatuojamos kiek galima tiksliau. Tas pats reikalavimas taikomas matuojant keleiviui skirtos vietos konkrečių taškų koordinates. Tų taškų projekcijos vertikaloje išilginiame plokštumoje paskui pavaizduojamos diagramoje.

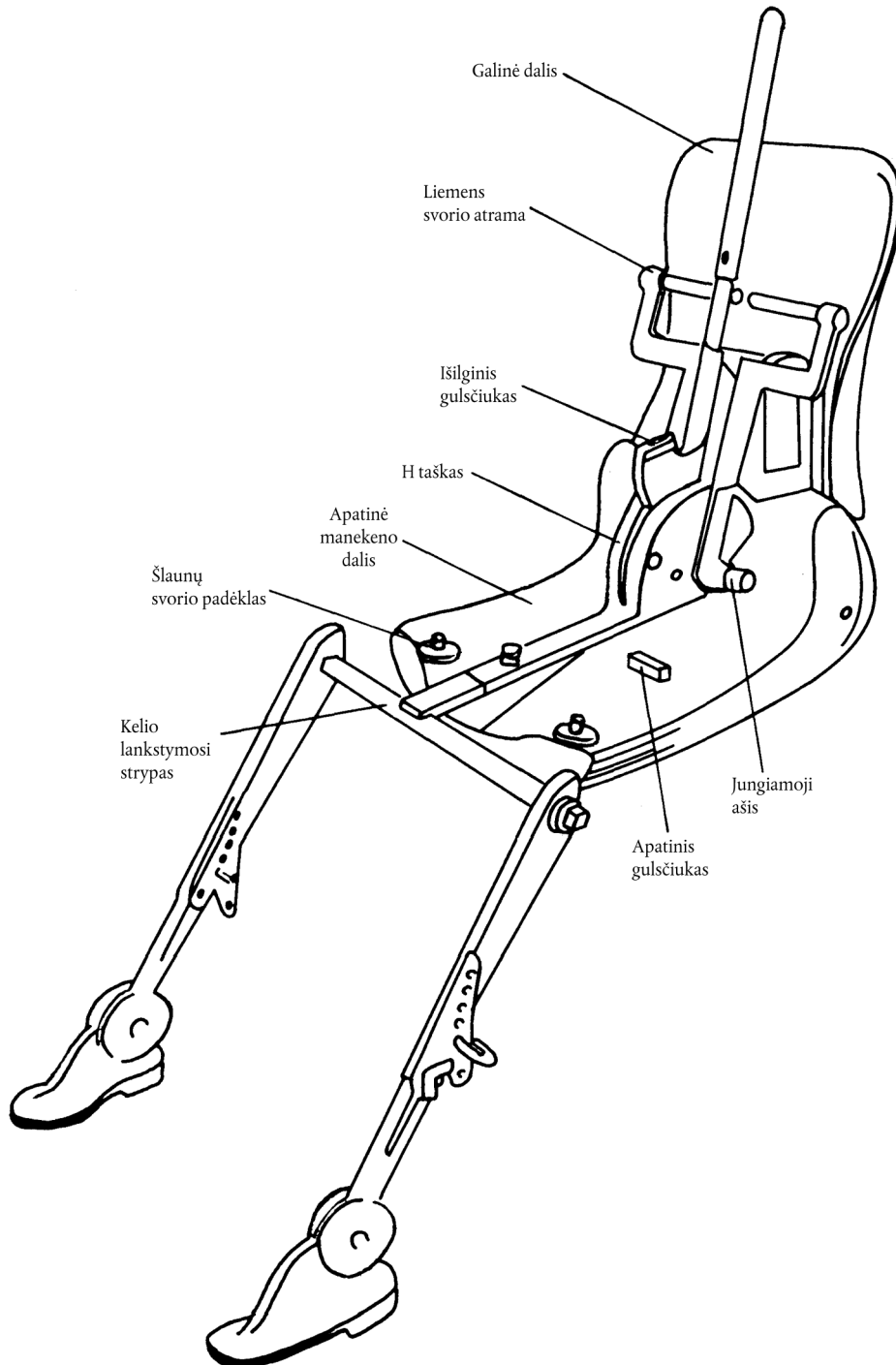
6. R IR H TAŠKŲ SANTYKIO PATIKRA

- 6.1. Pagal 5.2 punkto reikalavimus nustatyti rezultatai dėl H taško turi būti palyginti su R taško koordinatėmis, kurias yra nurodęs transporto priemonės gamintojas.

- 6.2. Tų dviejų pirmiau minėtų taškų santykio patikros, atliktos dėl atitinkamoje sėdynėje sėdinčio žmogaus padėties, rezultatai laikomi atitinkančiais reikalavimus, jeigu H taško koordinatės yra išilginiame stačiakampyje, kurio horizontalios ir vertikalios kraštinės yra 30 mm ir 20 mm, o jo įstrižainės kertasi R taške. Jei tos patikros rezultatai atitinka reikalavimus, R taškas taikomas bandymui atlikti ir, jeigu reikia, manekenas sureguliuojamas taip, kad H taškas sutaptų su R tašku.
- 6.3. Jeigu H taškas yra ne stačiakampyje, aprašytame pirmiau minėtame 6.2 punkte, H taško padėtis nustatoma dar du kartus (iš viso jo padėtis nustatoma 3 kartus). Jeigu H tašką nustatant 2 kartus, abiem atvejais jis yra tame stačiakampyje, tada bandymo rezultatai laikomi atitinkančiais reikalavimus.
- 6.4. Jeigu bent du kartus, kai H taškas iš viso nustatomas 3 kartus, jis yra ne stačiakampyje, bandymo rezultatas laikomas neatitinkančiu reikalavimų.
- 6.5. Jeigu susiklosto pirmiau minėtame 6.4 punkte aprašyta padėtis arba jeigu patikros negalima atlikti dėl to, kad transporto priemonės gamintojas nepateikė duomenų apie R taško padėtį, galima taikyti vidutinį H taško trijų nustatymų rezultatą, kuris laikomas taikytinu visais atvejais, kai šioje direktyvoje yra paminėtas R taškas.
- 6.6. Tikrinant dabartiniu metu gaminamos transporto priemonės R ir H taškų santykį, vietoje pirmiau minėtame 6.2 punkte aprašyto stačiakampio taikomas kvadratas, kurio kraštinės ilgis 50 mm.

Priedėlis

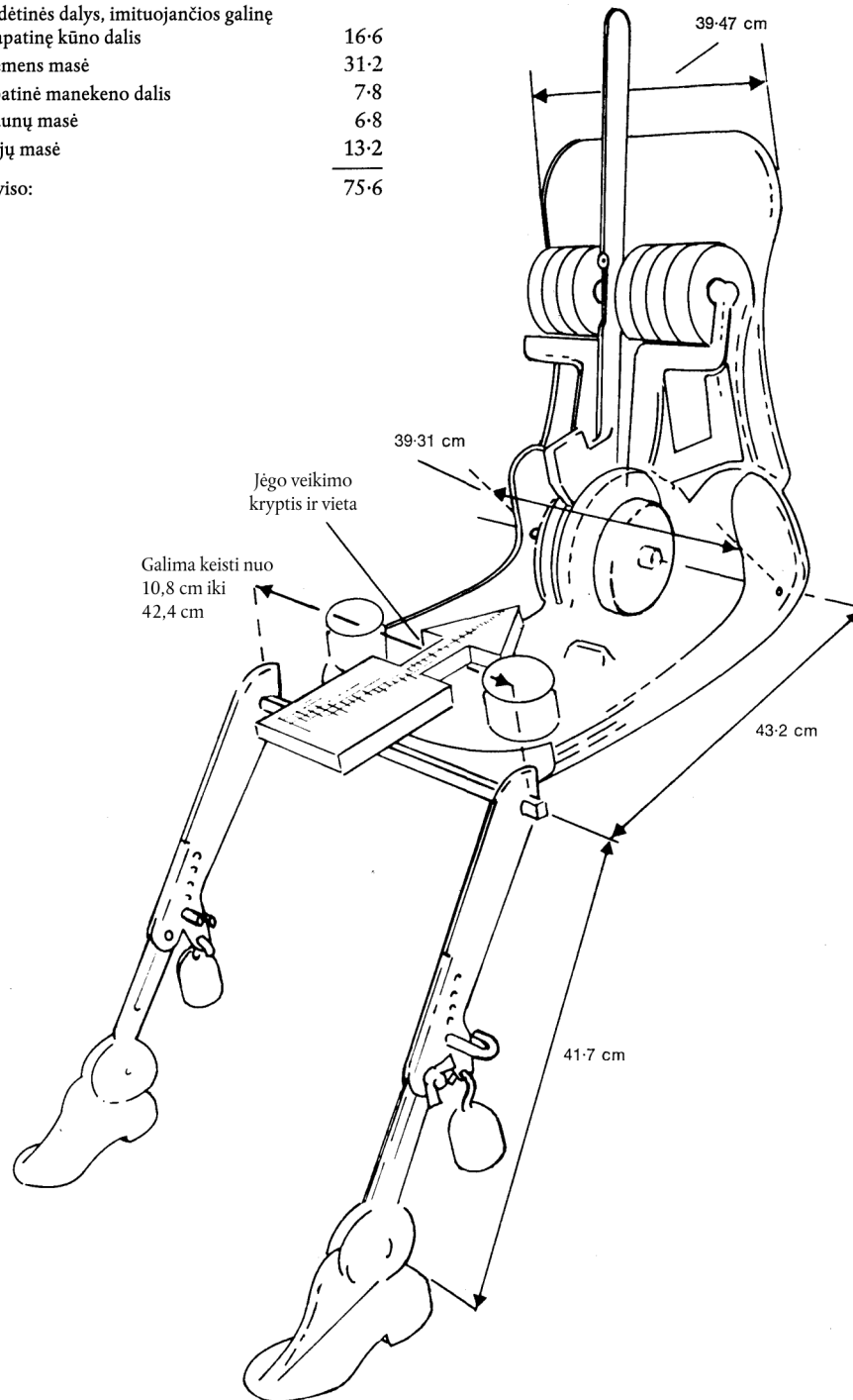
Trimačio manekeno sudėtinės dalys

1 paveikslas

Manekeno matmenys ir masė

<i>Manekeno masė</i>	<i>kg</i>
Sudėtinės dalys, imituojančios galinę ir apatinę kūno dalis	16,6
Liemens masė	31,2
Apatinė manekeno dalis	7,8
Šlaunų masė	6,8
Kojų masė	13,2
Iš viso:	75,6

2 paveikslas

V PRIEDAS

BŪDAS IŠKYŠOMS MATUOTI

1. Siekiant nustatyti įtaiso iškyšos, atsižvelgiant į plokštę, prie kurios jis pritvirtintas, ilgį, prie plokštės ir atitinkamos sudėtinės dalies prispaudžiamas 165 mm rutulys.

Laikoma, kad nuolydį suformuoja nuo rutulio vidurio plokštei statmenai išmatuoto „y“ pokyčio ir iš to paties vidurio su plokšte lygiagrečiai atlikto „x“ pokyčio matavimo santykis.

Forma laikoma aptakia, jeigu nustatytas horizontalus išilginis nuolydis yra mažesnis kaip 1. Kai nuolydis didesnis kaip 1 arba yra lygus tokiam skaičiui, iškyšos ilgis išmatuojamas taikant „y“ determinantą.

Kai plokštės ir sudėtinės dalys ir t. t. padengtos minkštomis medžiagomis, kurių kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, pirmiau aprašyta formų ir iškyšų matavimo tvarka taikoma tik tada, kai nuimamos tos medžiagos.

2. Jungiklių, mygtukų ir t. t., esančių atskaitos plote, iškyšos ilgis išmatuojamas toliau aprašytu bandymo prietaisu ir taikant tokį būdą:

2.1. Matavimo priemonė

- 2.1.1. Matavimo priemonė iškyšoms matuoti yra sudaryta iš 165 mm skersmens pusrutulio formos, turinčios 50 mm skersmens slankiojančią tvoklę.

- 2.1.2. Plokščio tvoklės galo ir galvos formos santykinės krašto padėties parodomos padalomis suskirstytoje skalėje, kurioje paslanki rodyklė užregistruoja didžiausią išmatuotą vertę, kai matavimo priemonė atitraukiama nuo išbandyto įtaiso. Išmatuojamas ne mažesnis kaip 30 mm atstumas; matavimo skalės padalos vertė yra lygi 0,5 milimetru, kad būtų galima išmatuoti atitinkamos iškyšos ilgį.

2.1.3. Kalibravimas

- 2.1.3.1. Matavimo priemonė ant plokščio paviršiaus padedama taip, kad jos ašis tam paviršiui būtų statmena. Kai plokščias tvoklės galas išsiremia į paviršių, skalėje nustatomas nulis.

- 2.1.3.2. Tarp plokščio tvoklės galo ir atraminio paviršiaus įdedamas 10 mm paramstis; patikrinama, siekiant užtikrinti, kad paslanki rodyklė užregistruotų tą paramščio matmenį.

- 2.1.4. Matavimo priemonė iškyšoms matuoti parodyta 1 paveiksle.

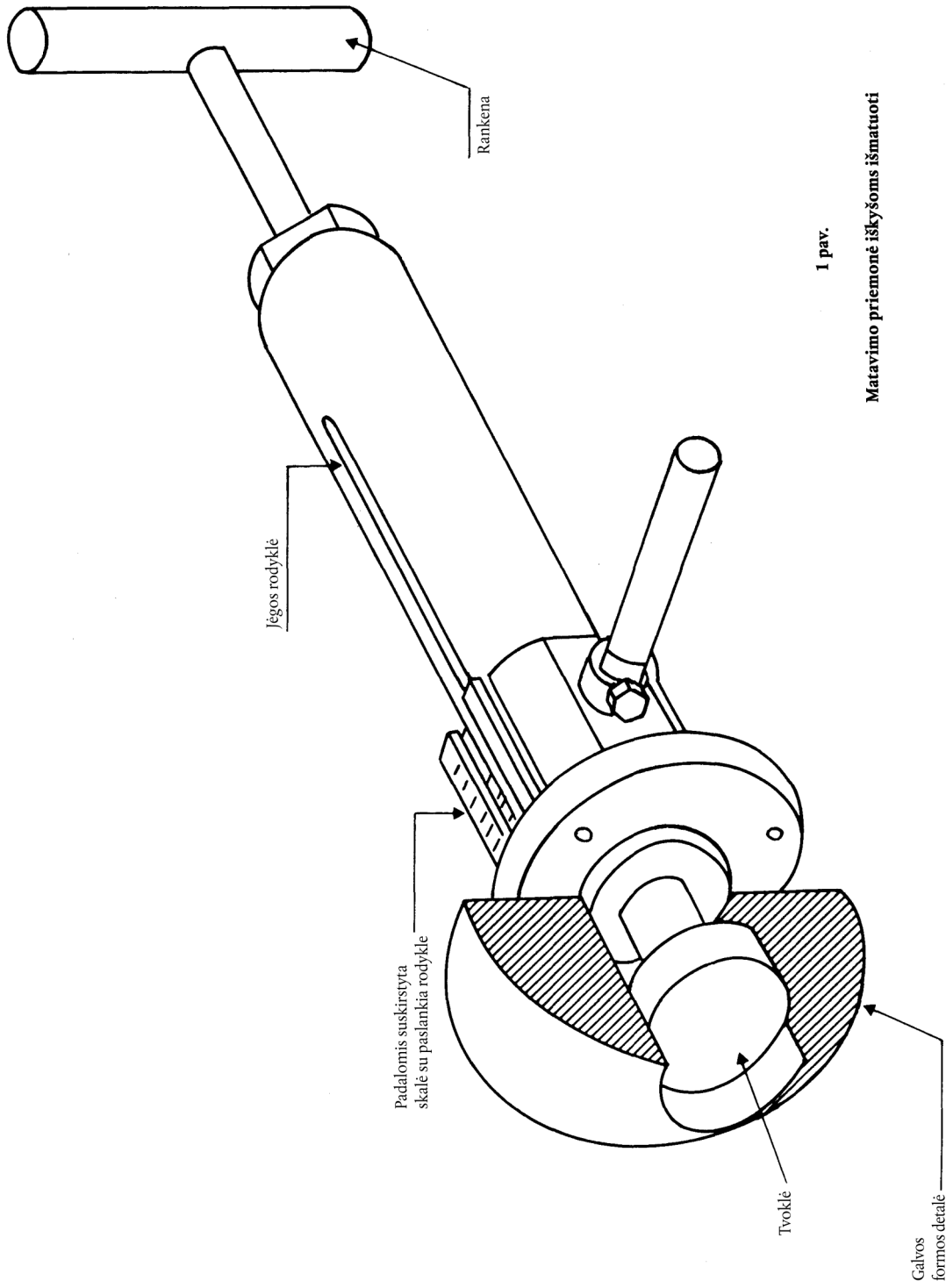
2.2. Bandymo atlikimo tvarka

- 2.2.1. Matavimo priemonės galvos formos dalyje, atitraukus tvoklę atgal, padaroma ertmė ir paslanki rodyklė prispaudžiama prie tvoklės.

- 2.2.2. Matavimo priemonė ne didesne kaip 2 daN jėga prie išmatuotinos iškyšos prispaudžiama taip, kad galvos formos dalis prispaustų prie kuo didesnio aplink tą iškyšą esančio paviršiaus ploto.

- 2.2.3. Tvoклė spaudžiama į priekį tol, kol ji prisiliečia prie išmatuotinos iškyšos, ir pagal skalę nustatomas tos iškyšos ilgis.
- 2.2.4. Matavimo priemonės galvos formos dalis reguliuojama taip, kad būtų nustatytas didžiausias iškyšos ilgis. Iškyšos ilgis užregistruojamas.
- 2.2.5. Jeigu du arba daugiau valdymo įtaisų šalia vienas kito yra taip arti, kad tvoклė arba matavimo priemonės galvos formos dalis vienu metu negali prie jų prisiliesti, tie įtaisai:
- 2.2.5.1. sudėtiniai valdymo įtaisai, kurie visi telpa matavimo priemonės galvos formos ertmėje, laikomi viena iškyša;
- 2.2.5.2. jeigu kiti valdymo įtaisai trukdo atlikti įprastą patikrą, nes į juos atsiremia matavimo priemonė, tie valdymo įtaisai pašalinami ir bandymas atliekamas be jų. Vėliau tuos pašalintus valdymo įtaisus galima vėl pritvirtinti ir paeiliui išbandyti su kitais valdymo įtaisais, kurie buvo pašalinti tam, kad būtų galima lengviau atlikti patikrą.
-

Priedėlis

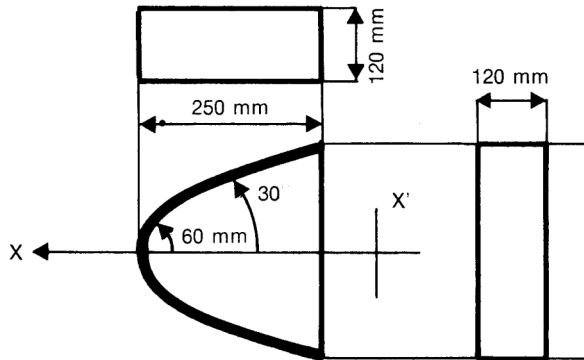
VI PRIEDAS

PRIETAISAS IR TVARKA I PRIEDO 5.2.1 PUNKTO REIKALAVIMAMS TAIKYTI

Tos sudėtinės dalys, jungikliai, mygtukai ir t. t., prie kurių galima prisiliesti taikant toliau aprašytą tvarką ir naudojant ten pat nurodytą prietaisą, laikomi tokiais, prie kurių galimas dalykas gali prisiliesti keleivio keliai:

1. Prietaisas

Prietaiso brėžinys

2. Taikymo tvarka

Prietaisą bet kokioje padėtyje galima padėti po prietaisų skydu taip, kad:

- XX plokštuma su vidurine išilgine transporto priemonės plokštuma būtų lygiagreti,
- X ašį būtų galima nuo horizontalės pasukti į viršų ir apačią ne didesniu kaip 30° kampu.

3. Atliekant pirmiau aprašytą bandymą, pašalinamos visos medžiagos, kurių kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50.